Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Centru), judecător Maria Muruianu

Dosarul nr. 2r-178/2023
(2-22141474-02-25r-18012023)

D E C I Z I E

9 martie 2023 mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

Instanța compusă din:
Președintele completului Anatol Pahopol
Judecători Ala Malîi
Ruxanda Pulbere

examinând fără participarea părților, recursul declarat de către executorul judecătoresc Stoian Grigore,

în cauza civilă la demersul înaintat de către executorul judecătoresc Stoian Grigore cu privire la aplicarea interdicției de a părăsi țara pe un termen de 6 luni față de debitorul Josanu Iuliana,

împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 31 octombrie 2022, prin care s-a respins ca fiind neîntemeiat demersul înaintat de către executorul judecătoresc Stoian Grigore cu privire la aplicarea interdicției de a părăsi țara pe un termen de 6 luni față de debitorul Josanu Iuliana,-

a c o n s t a t a t:

Poziția instanței de fond:

1. La 28 septembrie 2022, executorul judecătoresc Stoian Grigore a depus demers cu privire la aplicarea interdicției de părăsire a hotarelor țării pe un termen de 6 luni pe numele debitorului Josanu Iuliana.
2. În motivarea demersului executorul judecătoresc a indicat că, în procedura de executare forțată se află documentul executoriu nr. 2-4470/2019 din 12 februarie 2021 emis de Judecătoria Chișinău (sediul Centru) privind încasarea de la Josanu Iuliana în beneficiul lui O.C.N. ”CREDIT MONEY” S.R.L. datoria în sumă de 1 201,20 euro și 864,42 lei.
3. A menționat că, întru executarea hotărârii menționate, de către executorul judecătoresc au fost întreprinse măsurile de asigurare a executării şi acțiunile executare în conformitate cu prevederile art. art. 62, 63 ale Codului de executare.
4. Astfel, prin încheierea 176-13000/2022, s-a dispus intentarea procedurii de executare în baza documentului executoriu în cauză şi numită în condițiile art.62 Cod de executare, procedura de conciliere a părților, la care debitorul fiind somat legal nu s-a prezentat fapt confirmat prin înscrisurile anexate la demers.

5. A susținut că, în urma interpelărilor făcute în adresa instituțiilor de stat, deținătoare de registre, precum şi din informația parvenită nu au fost depistate şi stabilit locul aflării bunurilor debitorului.
6. A evidențiat că, conform solicitării creditorului urmăritor, acesta a solicitat aplicarea față de debitor a tuturor măsurilor în vederea executării documentului executoriu, astfel verificând baza de date ACCES s-a constatat că debitorul traversează frontiera de stat iar obligațiile prevăzute în procedura de executare nu le onorează, astfel este necesar aplicarea interdicției de părăsire a hotarelor țării în legătură cu cele menționate.
7. A reținut că, în adresa debitorului au fost expediate un șir de scrisori prin care a fost somat în repetate rânduri de a se prezenta la birou în vederea onorării obligațiilor asumate. Odată cu înaintarea documentului executoriu spre executare silită, de către executorul judecătoresc au fost întreprinse un șir de acțiuni în vederea executării documentului executoriu.
8. A subliniat că, pe toată perioada procedurii de executare debitorul intenționat a tergiversat executarea hotărârii de judecată. Luând în considerație că suma debitorială este considerabilă şi până la momentul de față nu este achitată, iar debitorul ignoră în continuare cerințele legale de a se prezenta, această situație face imposibilă executarea hotărârii judecătorești, ținând cont că acesta a fost informat despre acțiunile întreprinse, fapt confirmat prin anexele prezentate la demers, motivul necesității prezentării acestuia la biroul executorului judecătoresc îl servește necesitatea întocmirii actelor de executare silită în prezența debitorului, or legea prevede expres că la întreprinderea acțiunilor de executare silită prezența debitorului este obligatorie.
9. Executorul judecătoresc Stoian Grigore, considerând oportună aplicarea imediată a interdicției de părăsire a hotarelor țării în privința debitorului Josanu Iuliana, deoarece s-ar face dificilă sau chiar imposibilă executarea hotărârii de judecată, întrucât plecarea acestuia peste hotarele țării ar putea fi definitivă, în temeiul art. 64 alin. (1) Codul de executare, a solicitat aplicarea interdicției de a părăsi țara pe un termen de 6 luni față de debitorul Josanu Iuliana.
10. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 31 octombrie 2022 a fost respins ca fiind neîntemeiat demersul înaintat de către executorul judecătoresc Stoian Grigore cu privire la aplicarea interdicției de a părăsi țara pe un termen de 6 luni față de debitorul Josanu Iuliana.
11. Pentru a dispune astfel, instanța a reținut că, la caz, aplicarea interdicției de a părăsi țara ar putea fi disproporționată și ar duce la încălcarea drepturilor debitorului Josanu Iuliana fiind aplicată fără motive temeinice, or, pentru o datorie nu este rezonabil să se priveze debitorul de accesul liber la circulație.

Solicitarea recurentului:

12. Nefiind de acord cu încheierea instanței de fond, la 14 decembrie 2022, executorul judecătoresc Stoian Grigore a depus recurs împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 31 octombrie 2022, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii contestate și soluționarea prin decizie a problemei respective.

Argumentele părților:

13. În motivarea recursului executorul judecătoresc, Stoian Grigore, pe lângă faptul că a reiterat circumstanțele de fapt expuse în demersul cu privire la aplicarea interdicției de a părăsi țara pe un termen de 6 luni față de debitorul Josanu Iuliana, a invocat și faptul că, prima instanță prin încheiere a constat că faptul că potrivit înscrisurilor anexate și anume a scrisorilor cu aviz, debitorul este plecat / nereclamat, iar prima instanță a tratat acest fapt precum că locul de aflare a debitorului este cunoscut.
14. A mai menționat că, din constatările făcute debitorul poate părăsi hotarele țării ceea ce va fi o piedică în executare documentului executoriu, or, potrivit art. 64 Cod de executare, în cazul în care interdicția de a părăsi țara se aplică în cel mult 6 luni de către judecător, la demersul executorului judecătoresc, doar atunci când prezența debitorului este necesară pentru executarea eficientă a documentului executoriu și doar luarea măsurilor de asigurare a executării documentului executoriu.
15. Totodată, a accentuat că, un alt punct în respingerea demersului de către instanță a fost mențiunea că la demersul înaintat executorul judecătoresc nu ar fi anexat suficiente dovezi în acțiunile întreprinse, iar în esență ar obliga executorul judecătoresc să întreprindă careva măsuri convenabile acesteia pentru a admite demersul înaintat, or, aceasta este un absurd, instanța prin astfel de motiva/ii a ieșit din limita judecării cauzei, sau art. 64 Cod de executare prevede alt ceva decât cele constate în încheierea supusă recursului.
16. La fel, a invocat că, prin obligarea executorului judecătoresc, de a cita debitorul prin intermediul monitorului oficial sau printr-o altă modalitate, instanța a creat situația în care ar impune cheltuieli suplimentare debitorului.

Termenul de declarare a recursului:

17. În conformitate cu art. 423 alin.(1) Cod de procedură civilă *”încheierea dată în primă instanţă poate fi atacată cu recurs, separat de hotărîre, de către părţi şi de ceilalţi participanţi la proces în cazurile prevăzute de prezentul cod şi de alte legi, precum şi în cazurile în care încheierea face imposibilă desfăşurarea de mai departe a procesului. Ea se examinează în recurs conform regulilor stabilite de prezentul capitol”.*
18. Potrivit art. 424 alin. (1) Cod de procedură civilă *”Curţile de apel examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de judecătorii”.*
19. Potrivit art. 425 Cod de procedură civilă *”termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii”.*
20. Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău, reține că încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 31 octombrie 2022 prin care a fost respins demersul înaintat de către executorul judecătoresc Stoian Grigore cu privire la aplicarea interdicției de a părăsi țara pe un termen de 6 luni față de debitorul Josanu Iuliana, a fost comunicată recurentului la 6 decembrie 2022, fapt confirmat prin avizul de recepție anexat la materialele cauzei.
21. Astfel, Colegiul conchide că recursul declarat de către executorul judecătoresc Stoian Grigore la 14 decembrie 2022 a fost depus în interiorul termenului legal.

Aprecierea instanței de recurs:

22. Analizând legalitatea și temeinicia încheierii atacate, prin prisma argumentelor invocate de recurent și a materialelor din dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios

administrativ al Curții de Apel Chișinău conchide că recursul urmează a fi respins cu menținerea încheierii instanței de fond, reieșind din considerentele ce succed.

23. Conform art. 424 alin. (l) Cod de procedură civilă ”*curțile de apel examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de judecătorii”*.
24. În condițiile art. 426 alin. alin. (2) şi (3) din Codul de procedura civilă „ *recursul se depune la instanța a cărei încheiere se atacă. Recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului şi a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității şi fără participarea părților”.*
25. În conformitate cu prevederile art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă „ *instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul şi să mențină încheierea.”*
26. Din materialele cauzei s-a constatat că, prin încheierea executorului judecătoresc Stoian Grigore nr. 176-13000/2022 din 20 ianuarie 2022 a fost intentată procedura de executare silită a documentului executoriu nr. 2-4470/2019 din 12 februarie 2021 emis de Judecătoria Chișinău (sediul Centru) privind încasarea de la Josanu Iuliana în beneficiul lui O.C.N. ”CREDIT MONEY” S.R.L. datoria în sumă de 1 201,20 euro și 864,42 lei, precum și a fost stabilită data de 4 februarie 2022, orele 10:00, la care debitorul Josanu Iuliana a fost obligat să se prezinte la biroul executorului judecătoresc Stoian Grigore.
27. De asemenea, din suportul probatoriu urmează că, în urma măsurilor de executare silită întreprinse de către executorul judecătoresc Stoian Grigore, s-a constatat că, debitorul Josanu Iuliana nu dispune de mijloace financiare suficiente pe conturile bancare deschise pe numele său pentru a acoperi suma indicată în documentul executoriu, nu este angajat oficial în câmpul muncii.
28. Conform extrasului din baza de date ACCES – web s-a constatat că debitorul Josanu Iuliana are viză de domiciliu pe adresa *****
29. La fel, din materialele cauzei se atestă că actele emise de către executorul judecătoresc precum și citațiile expediate la adresa de domiciliu a debitorului Josanu Iuliana, au fost restituite de către factorul poștal cu mențiunea ”NERECLAMAT”.
30. Verificând legalitatea și temeinicia încheierii primei instanțe, prin prisma motivelor invocate de recurent și a materialelor cauzei, Colegiul conchide că soluția oferită de prima instanță este corectă.
31. Conform prevederilor art. 22 alin. (1) lit. x) Cod de executare *”executorul judecătoresc este în drept să solicite instanţei judecătoreşti, la cererea creditorului, aplicarea faţă de debitor a interdicţiei de a părăsi ţara în cazul în care plecarea acestuia ar face imposibilă sau dificilă executarea hotărîrii judecătoreşti”.*
32. Potrivit art. 64 alin. (1) din Codul de executare *” interdicția de a părăsi tara în cel mult 6 luni se aplică de către judecător, la demersul executorului judecătoresc, doar atunci cînd prezenţa debitorului este necesară pentru executarea eficientă a documentului executoriu şi doar după luarea măsurilor de asigurare a executării documentului executoriu, cu obligarea executorului judecătoresc de a efectua periodic un control privind necesitatea menținerii acestei interdicții. Încheierea instanței de judecată se execută imediat, însă poate fi atacată cu recurs. Demersul executorului judecătoresc privind interdicția de a părăsi ţara se examinează pe baza materialelor anexate la demers, fără participarea părţilor. Instanța care examinează demersul poate dispune*

citarea participanților la proces şi a executorului judecătoresc pentru a se pronunța cu privire la temeiurile invocate în demers".

33. Colegiul subliniază că, din conținutul dispozițiilor legale enunțate se conturează două condiții în prezența cărora debitorului i se poate aplica interdicția de părăsire a țării, și anume: *1) prezența debitorului la anumite acțiuni de executare este impusă de lege sau de documentul executoriu, executorul judecătoresc ori creditorul consideră necesară prezența debitorului la anumite acțiuni de executare și 2) plecarea debitorului ar face imposibilă sau dificilă executarea hotărârii judecătorești.*
34. În ce privește primul aspect – necesitatea prezenței debitorului la anumite acțiuni de executare, Colegiul relevă că, pentru aplicarea interdicției de a părăsi țara pe un termen de 6 luni față de debitor, urmează a fi argumentată imposibilitatea efectuării acțiunilor de executare în lipsa acestuia, ținând cont de conținutul legii, al documentului executoriu, opiniei creditorului sau executorului judecătoresc.
35. La caz, Colegiul constată că demersul înaintat de executorul judecătoresc nu corespunde cerinței sus-descrise, având un conținut general. Or, executorul judecătoresc a solicitat aplicarea interdicției de a părăsi țara pe un termen de 6 luni față de debitor fără a indica în concret motivele care stau la baza acestei solicitări, limitându-se în a invoca imposibilitatea executării documentului executoriu, fără a explica care anume acțiuni de executare sunt imposibil de a fi întreprinse în lipsa debitorului și în ce mod prezența acestuia va duce la executarea documentului executoriu.
36. În acest context, Colegiul relevă că simpla menționare a normei de drept, care acordă posibilitate aplicării interdicției de a părăsi țara pe un termen de 6 luni față de debitorul, nu poate substitui motivarea acțiunilor executorului judecătoresc și aduce o neclaritate în privința motivelor pentru care se solicită aplicarea acestei măsuri.
37. În ce privește al doilea aspect, Colegiul remarcă faptul că, pentru aplicării interdicției de a părăsi țara pe un termen de 6 luni față de debitorul, este indispensabil probarea faptului că plecarea debitorului ar face imposibilă sau dificilă executarea hotărârii judecătorești.
38. La acest capitol Colegiul civil menționează că, conform art. 2 alin. (1) și (2) din Protocolul adițional nr.4 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale în vigoare pentru Republica Moldova din 12.09.1997, *"oricine se găsește în mod legal pe teritoriul unui Stat are dreptul să circule în mod liber şi să-şi aleagă în mod liber reşedința sa. Orice persoană este liberă să părăsească orice țară, inclusiv pe a sa".*
39. Totodată, potrivit alin. (3) şi (4) al aceluiași articol, *"exercitarea acestor drepturi nu poate face obiectul altor restrângeri decât acelea care, prevăzute de lege, constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, siguranță publică, menținerea ordinii publice, prevenirea faptelor penale, protecția sănătății sau a moralei, ori pentru protejarea drepturilor şi libertăților altora".*
40. Prin urmare, interdicția de a părăsi tara, constituie o imixiune a statului în dreptul fundamental al debitorului - libertatea de circulație - garantat de Convenție. Aplicarea acestei măsuri este o consecință a ineficienței măsurilor de asigurare a executării documentului executoriu.
41. Așa fiind, executorul judecătoresc trebuie să argumenteze și să adeverească că ieșirea debitorului peste hotarele țării ar face imposibilă sau dificilă executarea hotărârii judecătorești.

42. Colegiul civil reține că, la materialele cauzei nu se regăsește informația cu privire la intrările și ieșirile din țară a debitorului Josanu Iuliana, prin urmare executorul judecătoresc nu a probat faptul că debitorul în general pleacă peste hotarele țării, or, urmează a fi luat în calcul și faptul că în cazul plecării debitorului peste hotarele țării să nu fie determinate de însăși buna-credință în vederea executării corespunzătoare a obligațiilor cuprinse într-un document executoriu. Aceasta, mai ales, în condițiile în care, în mod simptomatic, în Republica Moldova există fenomenul migrației (orientat spre acumularea unor surse financiare).
43. Astfel, executorul judecătoresc urma să argumenteze și să adeverească că ieșirea debitorului Josanu Iuliana peste hotarele țării ar face imposibilă sau dificilă executarea hotărârii judecătorești.
44. La caz, executorul judecătoresc nu a motivat demersul înaintat și nu a indicat careva circumstanțe din care se poate deduce că, neaplicarea interdicției de a părăsi țara debitorului, în cazul plecării acestuia peste hotarele țării, ar face imposibilă sau dificilă executarea hotărârii judecătorești.
45. Acestea fiind reținute, Colegiul respinge ca neîntemeiate argumentele executorului judecătoresc expuse în recurs, or, conform art. 122 alin. (1) Cod de procedură civilă *”circumstanţele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probaţiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante”*.
46. Concomitent, conform prevederilor enunțate, executorul judecătoresc este în drept să solicite instanței judecătorești, aplicarea față de debitor a interdicției de a părăsi țara în cazul în care plecarea acestuia ar face imposibilă sau dificilă executarea hotărârii judecătorești, numai la cererea creditorului, or, potrivit Recomandării nr. (2003)17 a Comitetului de miniștri ai Consiliului Europei din 09.09.2003 în materia executării silite, *”în procedura de executare urmează să fie găsit un echilibru între interesele creditorului și cele ale debitorului”*.
47. Cu privire la acest aspect, Colegiul subliniază că, din suportul probatoriu anexat la demers în vederea probării circumstanțelor expuse în acesta, o asemenea cerere din partea creditorului nu se regăsește.
48. Prin urmare, Colegiul civil reține că, dreptul executorului judecătoresc de a solicita instanţei judecătoreşti aplicarea faţă de debitor a interdicţiei de a părăsi ţara, apare doar în temeiul cererii creditorului în acest sens, condiție impusă de prevederile art. 22 alin. (1) lit. x) Cod de executare.
49. Iar, aplicarea interdicției de a părăsi țara de către judecător, la demersul executorului judecătoresc, reprezentă în sine o măsură de asigurare a executării documentului executoriu, stipulată la art. 64 Cod de executare.
50. La caz, Colegiul conchide că, executorul judecătoresc Stoian Grigore în lipsa cererii din partea creditorului, nu are dreptul de a solicita instanței de judecată aplicarea față de debitorul Josanu Iuliana a interdicției de a părăsi țară, or, drepturile executorului de a efectua careva acțiuni în cadrul procesului de executare apare în temeiul art. 22 Cod de executare.
51. În astfel de împrejurări, Colegiul civil subliniază că, instanța de fond corect a conchis asupra netemeiniciei demersului în cauză, or, de către executorul judecătoresc Stoian Grigore nu a fost prezentată cererea creditorului cu privire la aplicarea interdicției de a părăsi țara pe numele debitorului Josanu Iuliana.

52. Subsecvent, instanța de recurs relevă că potrivit jurisprudenței CtEDO, recursurile trebuie să fie efective, capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul declarat, asemenea aspecte nu se regăsesc.
53. În virtutea celor expuse, Colegiul respinge, ca fiind nefondate și lipsite de pertinență, toate alegațiile recurentului vizavi de netemeinicia actului judecătoresc contestat, or criticile aduse de recurent, însoțite de argumentarea circumstanțelor de fapt ale cauzei, percepute din propriul punct de vedere, în lipsa unei cereri din partea creditorului cu privire la aplicarea față de debitor a interdicției de a părăsi țara, nu pot duce la admiterea recursului.
54. Prin urmare, în circumstanțele expuse, Colegiul civil consideră că, prima instanță justificat și argumentat s-a pronunțat asupra tuturor aspectelor importante, având în susținere cadrul legal aplicabil speței, corect a ajuns la concluzia de a respinge demersul înaintat de către executorul judecătoresc Stoian Grigore cu privire la aplicarea interdicției de a părăsi țara pe un termen de 6 luni față de debitorul Josanu Iuliana.
55. Astfel, din considerentele menționate şi având în vedere că nu au fost constatate careva temeiuri de fapt şi de drept, doveditoare a ilegalității încheierii contestate şi care ar duce la casarea acesteia, Colegiul civil conchide de a respinge recursul ca neîntemeiat şi de a menține încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 4 noiembrie 2022.
56. În conformitate cu art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, Colegiul civil Comercial și de Contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău-,

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de către executorul judecătoresc Stoian Grigore.

Se menține încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 31 octombrie 2022, emisă în cauza civilă la demersul înaintat de către executorul judecătoresc Stoian Grigore cu privire la aplicarea interdicției de a părăsi țara pe un termen de 6 luni față de debitorul Josanu Iuliana.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului Anatol Pahopol

Judecătorii Ala Malîi

Ruxanda Pulbere